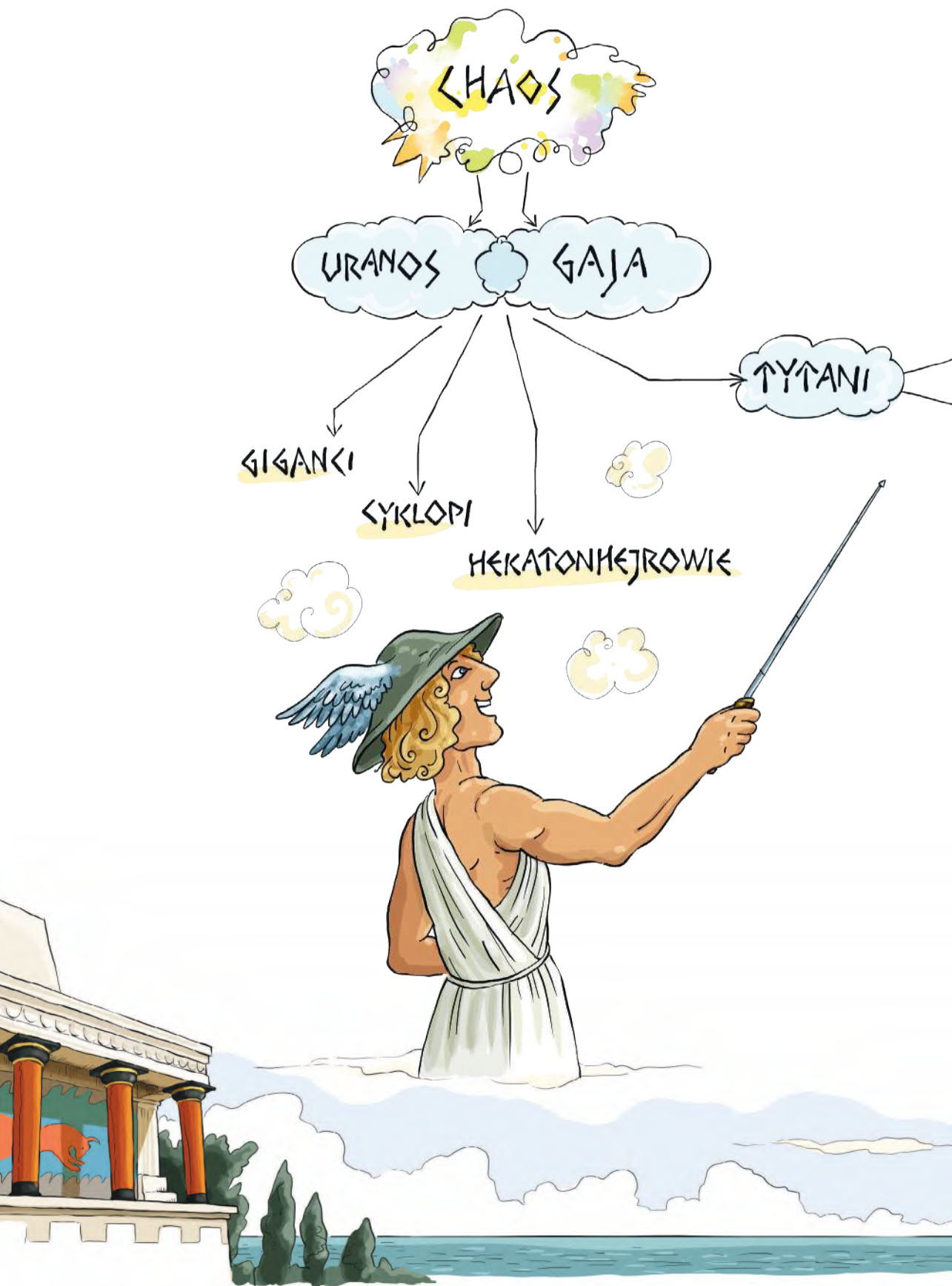
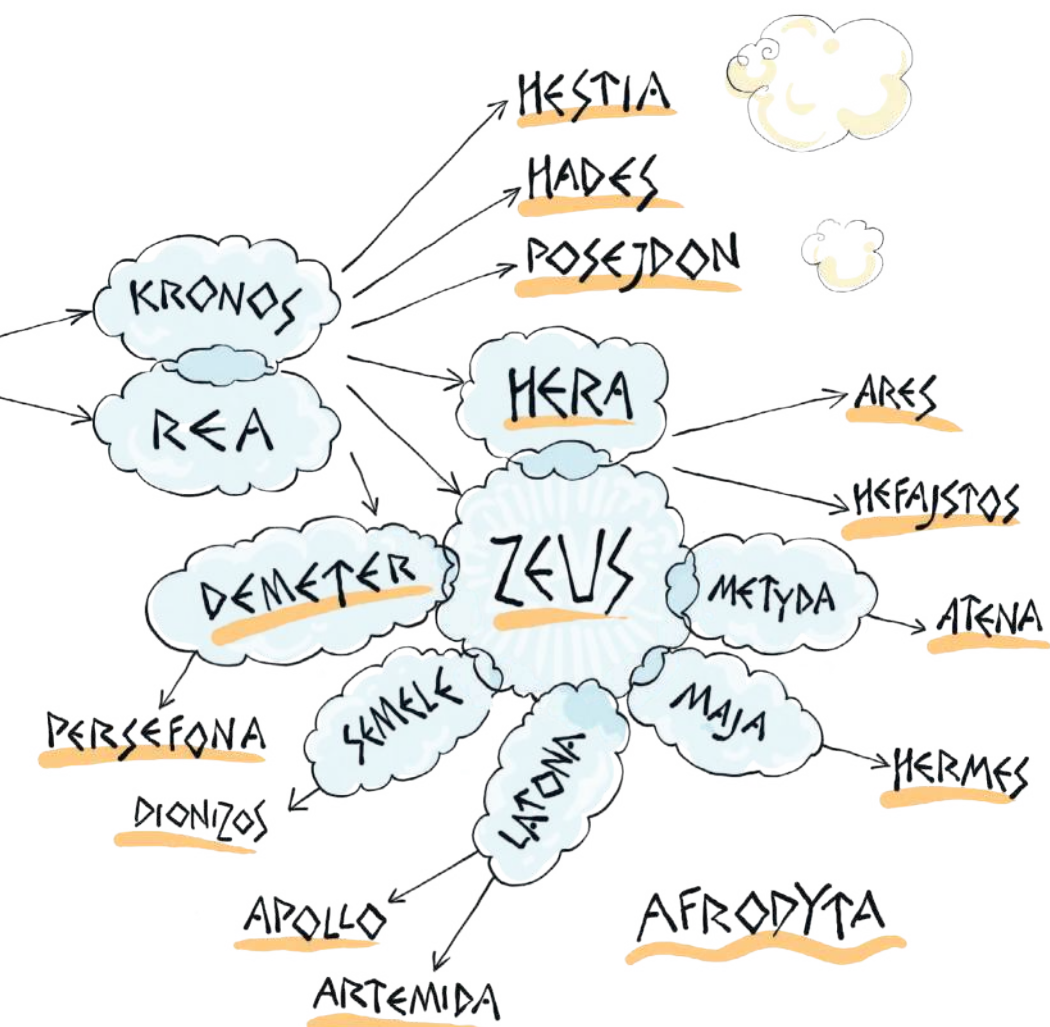

MITY GRECKIE DLA DZIECI

ZGODNE
Z PODSTAWĄ
PROGRAMOWĄ

POLECANE
PRZEZ
NAUCZYCIELI

MITY GRECKIE DLA DZIECI

Autor: Lucyna Szary

Ilustracje i okładka:
Mikołaj Kamler

Redakcja:
Maria Zagnińska

Korekta:
Agnieszka Antosiewicz, Maria Zagnińska

ISBN 978-83-7517-672-8

Wydanie III

© Copyright for this Edition by Wydawnictwo GREG® Sp. z o.o.

2025

Wydawnictwo GREG®
ul. Klasztorna 2B
31-979 Kraków
tel. 12 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG® zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.
Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Opracowanie graficzne:
Mikołaj Kamler

Skład:
Pracownia Register

WSTĘP

Mity greckie to znane od tysięcy lat historie, które kiedyś wyjaśniały świat, a dziś nadal fascynują swoją barwnością, różnorodnością i porywającą akcją. Są jedną z podstaw europejskiej kultury i jako takie powinny znaleźć ważne miejsce w dziecięcych biblioteczkach. Przedstawiamy mity w nowej, świeżej odsłonie, napisane specjalnie z myślą o uczniach szkoły podstawowej, ale nie tylko. Humor, wartki tok opowieści, wiele ciekawostek i przystępny język przyciągną każdego młodego czytelnika. Pierwsza część książki zawiera **informacje o bogach i świecie mitologicznym**, niezbędne do przygotowań do lekcji czy przed klasówką, druga to **pełna treść mitów wymaganych w podstawie programowej** w szkole podstawowej. Zapraszamy w podróż po starożytnej Grecji i życzymy przyjemnej lektury!

Autorka i Wydawnictwo GREG

LEGENDA

Frazeologizm – ogólnie przyjęte wyrażenie o konkretnym znaczeniu, pochodzące z mitu lub z nim związane

Ciekawostka – dodatkowa informacja, wyjaśnienie, interesujący fakt, ciekawy szczegół, inna wersja wydarzeń

Czy wiesz, że... – ważny fakt, pojęcie, termin

WSZYSTKO MA SWÓJ POCZĄTEK...

POWSTANIE ŚWIATA I CZŁOWIEKA

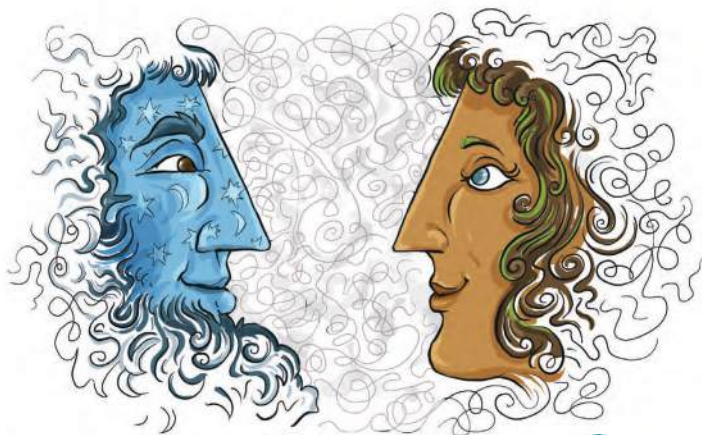
Każda historia ma swój początek, historia świata również. Jak? Gdzie? Kiedy? Takie pytania na pewno zadawał niejeden z was i pragnął otrzymać dokładną odpowiedź. Ale czy to możliwe?

Starożytni Grecy również zastanawiali się nad początkiem świata. Snuli domysły i szukali odpowiedzi w przekazanych z pokolenia na pokolenie **mitach**.

Według Greków wszystko zapoczątkował Chaos. Czym, a może kim był? Nie wiadomo, ale na pewno posiadał niezwykłą siłę, która sprawiła, że z niego wyłonił się świat. Zapewne chaos kojarzy się wam z bałaganem, z powodu którego jesteście często upominani. Starożytni Grecy sądzili, że była to wielka mieszanina bez konkretnego kształtu i wielkości, w której niczego nie można było dostrzec, a więc również nazwać. Według niektórych zawierała ziemię, ogień, wodę i powietrze. Uważano, że posiadała jeszcze jedną najważniejszą część, bez której nic by się nie zaczęło – twórczą i boską siłę, która sprawiła, że z otchłani wyłoniła się pierwsza para bogów – **Gaja i Uranos, czyli Ziemia i Niebo**.

Mity – dawne opowieści, najpierw przekazywane ustnie z pokolenia na pokolenie, wyrażające wierzenia danej społeczności; opowiadają o powstaniu świata, bogów, ludzi. Przedstawiają historie bogów i ich dzieje, wyjaśniają człowiekowi świat i tłumaczą zjawiska przyrody.

Trzeci okres zaczął się po potopie. To wiek brązowy. Ziemię zapełnili ludzie powstałi z kości-kamieni rzucanych przez Pyrrę i Deukaliona. Kolejne pokolenia odkryły użyteczne metale, takie jak brąz, spiż. Ludzie zaczęli prowadzić krwawe i niebezpieczne wojny o władzę. W tym czasie na ziemi pojawili się **herosi**. Byli odważni, wytrwali, posiadali nadludzką siłę. To czasy Heraklesa, Tezeusza, Jazona z Argonautami, dzielnych obrońców Troi, tułacza Odysa. Ale i ten wiek minął, a herosi odeszli na Olimp albo na **Pola Elizejskie**.

Pola Elizejskie (Elizjum)

– część Hadesu, do której udawały się dusze dobrych ludzi, to miejsce wiecznej wiosny i szczęśliwości.

Nastał wiek żelaza, który trwa do dzisiaj. Ludzie są słabsi i mniejsi, ale odważni i zawsze gotowi do walki. Nieustannie walczą o byt i na każdym kroku zmagają się z przeciwnościami losu. Bogowie dawno ich opuścili, ale kiedyś powrócą, o czym ludzie powinni pamiętać.

DRZEWO GENEALOGICZNE BOGÓW OLIMPIJSKICH

ZGROMADZENIE WIELKICH BOGÓW OLIMPIJSKICH

CO POWINNIŚCIE WIEDZIEĆ O GRECKICH BOGACH?

GDZIE MIESZKAJĄ?

Najważniejsza siedziba znajduje się na szczycie Olimpu i jest nią wspaniała pałac Zeusa. Inni bogowie mają swoje siedziby poniżej szczytu lub mieszkają w miejscach, którymi władają – w podziemiach, w podmorskich pałacach, na wyspach, a nawet w głębi wulkanu. Są też tacy bogowie, którzy wybrali życie na Ziemi.

JAK WYGLĄDAJĄ?

Przeważnie są piękni i silni. Noszą wspaniałe szaty, a boginie uwielbiają się stroić i konkurują ze sobą o miano najpiękniejszej. Inni nie dbają o wygląd, są brzydcy, posępni, niechlujnie ubrani. Gdy zstępują na Ziemię, przybierają różne kształty – ludzi, zwierząt, a nawet... deszczu. Śmiertelnicy nie mogą ich widzieć w prawdziwej postaci, byłoby to dla nich zbyt niebezpieczne – mogłoby zakończyć się śmiercią.

CO JEDZĄ?

Najsłynniejszy pokarm to **ambrozja**, dzięki której są nieśmiertelni i nie starzeją się. Uwielbiają też boski **nektar**, który daje im siłę. Nie gardzą ludzkim jedzeniem – gdy przebywają na Ziemi, chętnie zasiadają do stołu ze śmiertelnikami.

zaczęła krzyczeć i odgrażać się. Biedna Arachne tak się przejęła, że popełniła samobójstwo. Gdy Atena uspokoiła się, zrozumiała swój błąd. Niestety, nie mogła przywrócić jej życia, więc zamieniła ją w pajaka.

– Jak to dobrze, że moja siostra nie potrafi haftować tak pięknie jak Atena! – stwierdził Eneasza.

Wizyta u bogini, mimo smutnej opowieści, wprowadziła małych gości w świetny nastrój. Pora na poznanie kolejnego boga, ale tym razem Hermes nie zaprowadzi ich przed jego oblicze. Taki rozkaz wydał Zeus.

ARES – BÓG, KTÓRY UWIELBIA KŁÓTNIE I WOJNĘ

Pochodzenie	syn Zeusa i Hery
Wygląd	młody mężczyzna z gęstą brodą, dobrze zbudowany, ubrany w zbroję
Atrybuty	miecz, włócznie, zwierzęta – jastrząb i sęp
Zakres władzy	bóg wojny i wszelkich krwawych konfliktów
Jaki jest?	ponury, okrutny, liczy się dla niego tylko rozlana krew, kłóci się nawet z własnym ojcem Zeusem, nie przestrzega praw

Ganimesdes

– piękny młodzienc, usługiwał bogom, roznosił ambrosję, nektar w czasie uczt.

Boski posłaniec zaprowadził chłopców na niewielki dziedziniec osłonięty winoroślą. To tutaj **Ganimesdes** przygotował dla nich ucztę. Na marmurowym stole postawił misy z serami, oliwkami, owocami, czary z napojami, nie zabrakło pieczonego ptactwa i słodkiego ciasta z rodzynekami. Wygodne ławy dookoła stołu wyłożone zostały miękkimi poduchami. Czekala ich niebiańska uczta.

– Czego szukasz? – zwrócił się Hermes do Eneasza.

– Gdzie jest ambrozja i nektar? Ciekaw jestem, jak smakuje nektar młodości!

– Nie chcesz dorosnąć, Eneaszu? Pomyśl, co by się stało, gdybyś teraz go skosztował – zaśmiał się Hermes. Eneasze pomyślał i nie trzeba go było przekonywać, stwierdził, że woli już dorosnąć, niż na zawsze zostać dzieckiem i to najmłodszym w rodzinie.

– Odpocznijcie i częstujcie się. Ja muszę udać się do Tracji, jest tam Ares, a wiadomo, że gdzie on jest, tam leje się krew – przemówił poważnym tonem bóg.

– Dlaczego nie możemy się z nim spotkać? Nie możemy go nawet zobaczyć? – dziwili się. – Atena też jest boginią wojny i z nią rozmawialiśmy...

– To zbyt niebezpieczne – uciął Hermes. – Ares od najmłodszych lat uwielbiał bójki i kłótnie, nie chciał się uczyć, nie wykazywał żadnych zdolności. Zeus zastanawiał się, co ma z nim zrobić, i oddał go na wychowanie jednemu z Tytanów. Ten zatroszczył się jedynie o jego sprawność fizyczną. Ares ćwiczył mięśnie, zaprawiał swoje ciało do walki. O umysł nie dbał. W dodatku Tytan przekonał go, że najpiękniejszą i najlepszą rzeczą jest wojna. Gdy Ares dorósł, zamówił u Hefajstosa wielką ilość broni, miecze, tarcze, włócznie... Potem zszedł na ziemię między ludzi, a było to na początku istnienia ludzkości, pokazał swoją broń i nauczył ludzi nią władać. Tak zaczęły się wojny. Niestety, nie nauczył ludzi niczego pożytecznego.

– Jak to? – zdziwili się chłopcy.

– Jesteście zaskoczeni? Zaraz wam wyjaśnię. Ares nie przestrzega prawa, wcale nie jest odważny ani bohaterski. Podczas walki z Gigantami nie dokonał niczego wielkiego, nikt nie widział, jak walczy, za to potem przechwalał się swymi czynami. Potem znikł. Zeus zlecił mi, abym go odnalazł. Okazało się, że dwaj Giganci związali go i zamknęli w beczce. Przesiedział

! Ares pomimo swojego ponurego i kłótniowego charakteru był zdolny do uczuć. Związał się z boginią Afrodytą i miał z nią pięcioro dzieci. Jednym z nich by słynny Eros – uskrzydłony bóg miłości. Przedstawiany jest jako młodziwiec lub dziecko z łukiem i strzałami, których trafienie powoduje zakochanie.

Merope nie pogrzebała ciała męża, nie włożyła mu w usta monety – obola, tak jak nakazywał obyczaj, aby Charon nie mógł go przewieźć przez rzekę Styks.

wcześniej omówił ze swoją żoną, co ma zrobić, gdy bogowie pozbawią go życia. Nakazał jej, aby nie odprawiała obrzędów pogrzebowych, a wtedy jego dusza nie będzie mogła przekroczyć granic Hadesu. Merope zrobiła tak, jak jej małżonek przykazał.

Tymczasem dusza Syzyfa błąkała się, król lamentował głośno i utyskiwał na niedobrą żonę. Hades wysłuchał go i pozwolił mu na powrót do świata żywych, aby mógł dopilnować swego pochówku. Przebiegły Syzyf oszukał boga. Powrócił do swego pałacu, znowu się w nim zaszyl i szczęśliwie żył jak dawniej. Mijały lata, aż pewnego razu Hades przypomniał sobie o królu Koryntu. Tym razem to Hermes go odszukał, a Tanatos nie dał się zaskoczyć. Przebiegły król znalazł się w świecie zmarłych. Bogowie już się nie nabiorą na jego kłamstwa i sztuczki. Oto Zeus zwołał na naradę najważniejszych bogów.

– Bogowie, król Koryntu siedzi teraz w podziemiach – oznajmił Gromowładny. – Nie szczędziłszy mu łask, był naszym częstym gościem, a my przyjmowaliśmy go chętnie. Razem z nami zasiadał przy boskim stole i jadł nasze pokarmy. To dzięki nim czuł się taki młody, rześki, zdrowy. Wybaczailiśmy mu tyle razy jego gadulstwo, upominaliśmy, ale ten pyszałek za nic miał nasze ostrzeżenia – przemawiał Zeus poważnym głosem. – Bogowie! Syzyf okazał się niegodziwcem, który nadużył naszego zaufania i znieważył nas. Musimy go ukarać! – zakończył wzburzony Zeus.

– Bogowie! – teraz głos zabrał Hades. – Ten przebiegły i zachłanny król chciał zmienić odwieczny porządek, aby tylko ratować siebie. Uwięził boga śmierci Tanatosa, oszukał też mnie – boga Krainy Zmarłych! Dopuszczał się świętokradztwa, nakazując żonie, aby nie grzebała jego ciała i postąpiła wbrew prawom boskim. Musimy go ukarać! – zakończył Hades.

– Tak, aby nie miał już czasu na rozmyślania o kolejnej ucieczce – dodał Hermes.

Obrady nie trwały długo, niegodziwiec Syzyf został surowo ukarany. Przebywa w Hadesie i wtacza ciężki kamień pod górę, a gdy jest już przy samym szczycie, głaz stacza się w dół. Władca będzie musiał wykonywać tę pracę bez końca, przez całą wieczność.

Syzyfowa praca – praca

nadaremna, niedająca żadnych efektów; praca bez końca i bez sensu.

GRECCY HEROSI

W tych pradawnych czasach ludzie również przeżywali ciężkie chwile, czyhały na nich najróżniejsze niebezpieczeństwa w postaci strasznych potworów, niebezpiecznych bandytów, chorób, wojen czy okrutnych stworzeń. Wtedy bogowie zsyłali na ziemię herosów. Byli to półbogowie, których matkami zazwyczaj były śmiertelniczki, a ojcami bogowie (ale czasem były to także dzieci bogiń ze śmiertelnikami). Herosi podejmowali się wielkich czynów i słynęli z niespotykanej siły, męstwa, inteligencji i pomysłowości. Wykonywali niezwykle zadania, bronili ludzi, zdobywali królestwa, wyprawiali się do odległych krain. Towarzyszyli im bogowie, którzy cały czas ich ochraniali, sprzyjali im i pomagali. Najwięksi herosi pod koniec życia dostąpili zaszczytu zostania nieśmiertelnymi.

HERAKLES I JEGO 12 NIEZWYKŁYCH PRAC

Zeus spogląda na Heraklesa ze szczytu Olimpu. „Oto mój syn, prawdziwy heros” rozmyśla Gromowładny. „Wiem, że czekają go wielkie wyzwania, czyhają na niego niebezpieczeństwa. Gdy na naradzie bogów ogłosiłem, że pierwszy wnuk Perseusza, jaki się urodzi, będzie panować nad całym rodem i zostanie równy bogom, Hera

Herakles znany jest też pod imieniem Herkules – tak nazywali go Rzymianie.

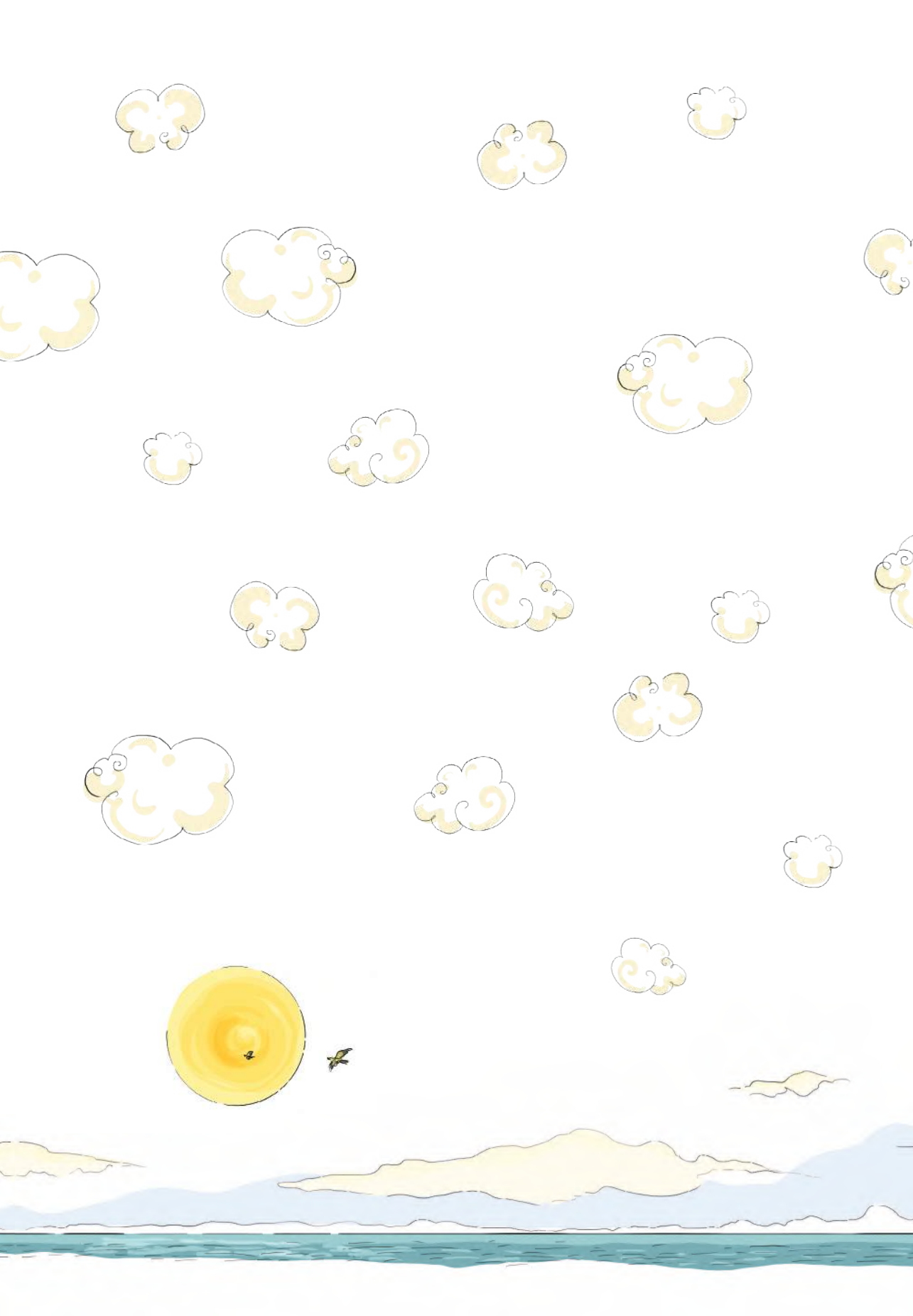
SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	5
CZYM SĄ MITY?.....	7
WSZYSTKO MA SWÓJ POCZĄTEK... ..	9
Powstanie świata i człowieka.....	9
Pierwsi bogowie i Tytani.....	10
Powstanie człowieka i problemy pierwszego pokolenia ludzi.....	13
Cztery wieki ludzkości	17
DRZEWO GENEALOGICZNE BOGÓW OLIMPIJSKICH	18
ZGROMADZENIE WIELKICH BOGÓW OLIMPIJSKICH	19
Co powinniście wiedzieć o greckich bogach?	19
Zeus – król bogów i pan Olimpu.....	21
Hermes – skrzydłonogi boski posłaniec.....	24
Hera – żona Zeusa, opiekunka małżeństwa i strażniczka wierności... ..	27
Atena – najmądrzejsza z bogiń.....	30
Ares – bóg, który uwielbia kłótnie i wojnę.....	34
Apollo – najprzystojniejszy spośród bogów, patron piękna i sztuki....	36
Artemida – bogini lasów, dzikich zwierząt, sztuki myśliwskiej	40
Afrodyta – bogini piękna i miłości	42
Hefajstos – bóg ognia, który nie lubi tracić czasu	46
Posejdon – potężny władca mórz, rzek i jezior	49
Hades – nieubłagany władca świata podziemnego	53
Hestia – strażniczka praw i opiekunka domowego ogniska.....	55
Dionizos – wielbiony przez Greków bóg wina, życia i radości	56

NAJWAŻNIEJSZE ŚWIĘTA KU CZCI BOGÓW I NAJSŁYNNIEJSZE ŚWIĄTYNIE	61
Grecki kalendarz.....	63
Igrzyska na cześć bogów	65
MINI LEKSYKON POSTACI MITYCZNYCH	67
NAJSŁYNNIEJSZE MITY	71
Mit o Dedalu i Ikarze	71
Demeter i Persefona.....	75
Szyzyf – niepoprawny król Koryntu	78
Greccy herosi	81
Herakles i jego 12 niezwykłych prac.....	81
Tezeusz – najślynniejszy ateński heros.....	98
Wielka wyprawa Jazona po złote runo	105
Orfeusz i Eurydyka.....	114
Tragiczne losy królewskiego rodu Labdakidów	117
Historia wojny trojańskiej	122
Tułaczka Odyseusza	129

Witajcie w świecie pełnym potężnych
BOHATERÓW, wszechmocnych **BOGÓW**,
budzących grozę **POTWORÓW** i wspaniałych
NADPRZYRODZONYCH STWORZEŃ!

Witajcie w świecie, gdzie rządzi
PRZEZNACZENIE, a jego wyroki znają
WIESZCZOWIE i **WYROCZNIE**

w tajemniczych świątyniach!

Witajcie w świecie, w którym można zwyciężać
groźne **BESTIE**, podróżować **NA KRAJ**
ŚWIATA, zdobywać **SŁAWĘ**
I BOGACTWA, a nawet zyskać
NIEŚMIERTELNOŚĆ!

WITAJCIE W ŚWIECIE MITÓW GRECKICH!

SKOMPLETUJ CAŁĄ SERIĘ KOLOROWA KLASYKA:

I INNE TYTUŁY.

ISBN 978-83-7517-672-8

9 788375 176728 >

K Kolorowa
Klasyka

ul. Klasztorna 2B, 31-979 Kraków
www.greg.pl